

رام - اول امرداد

شروین وکیلی

رام (روزشمار ایرانی معنادار) کوششی است برای بازسازی تقویم روزشماری معنادار برای ایرانیان، به شکلی که مناسبتها و سالگردهای منسوب به روزها عینیتی علمی داشته باشد و زمان روزمره و معنازوده‌ی امروزی که روزهایمان را پوچ و پوک ساخته را به توالی‌ای معنادار از سالگردِ رخدادهای معنادار تبدیل کند.

سه گوشزد در درباره‌ی طرح رام:

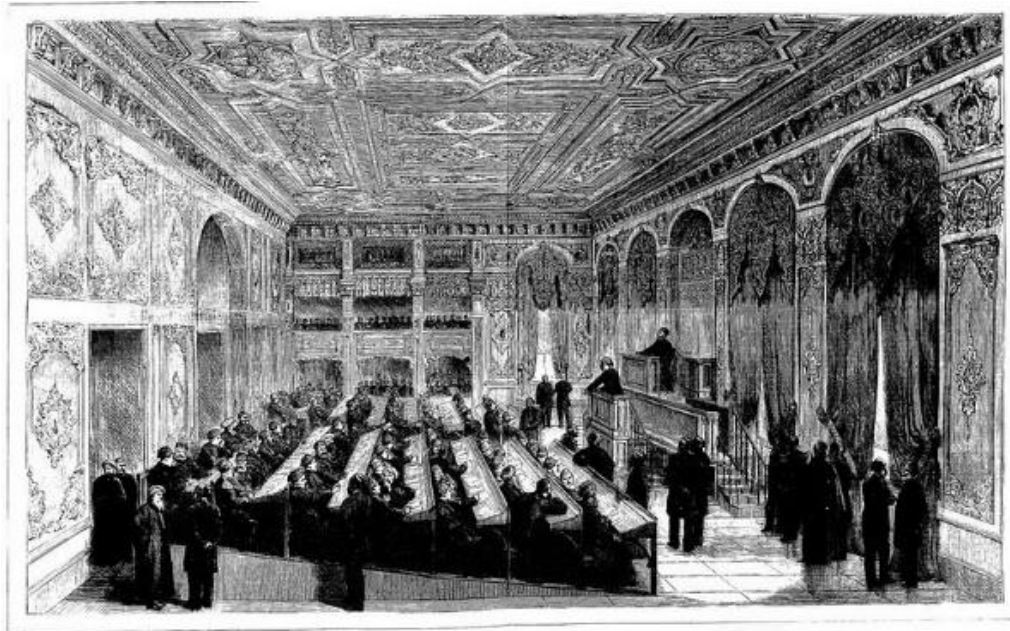
(۱) تمام تاریخ‌هایی که شناسه‌ی میلادی (م.) یا پیشامیلادی (پ.م) ندارند به هجری خورشیدی محاسبه شده‌اند.
(۲) محتوای روزشمار رام نهایی نیست و تا پایان سال ۱۳۹۶ تکمیل می‌شود. هنگام نقل آن به طرح ارجاع دهید و این نکته را در نظر داشته باشید.

(۳) اگر مناسبتی سراغ دارید که نادیده مانده، آن را همراه با نشانی مرجعش در تلگرام بفرستید که در این طرح گنجانده شود:

@SherwinVakili (<https://t.me/SherwinVakili>) / tel.0912-6363764

اول امرداد

این روز در تاریخ معاصرمان با تلاش دولتمردان ایرانی برای حفظ منافع ملی کشور و مقابله با نیروهای استعماری پیوند دارد. روز یکشنبه اول امرداد ۱۲۱۶ (۱۹ ربیع‌الثانی سال ۱۲۵۳ ق) در پی دسیسه‌چینی انگلیسی‌ها برای جدا کردن استانهای ایران شرقی از ایران و سیطره بر آنها، محمدشاه قاجار به سوی هرات لشکر کشید. کامران میرزا حاکم هرات با این که مردی علیل و معتاد و افیونی بود ولی با وعده‌هایی که از انگلیسی‌ها دریافت کرده بود تصمیم به مبارزه با محمدشاه گرفت. یازده سال بعد در ۱۲۸۷ دومین مجموعه‌ی قوانین مشروطه در عثمانی وضع شد و یک سال پس از آن این روسیه‌ی تزاری بود که کوشید با پشتیبانی از محمدعلی شاه قاجار و سرکوب آزادیخواهان از قدرت گرفتن ایران جلوگیری کند. اما مشروطه‌خواهان قوای شاه را درهم شکستند و در بامداد چنین روزی به سال ۱۲۸۸ امروز عضدالملک -نایب السلطنه‌ای که مجاهدان انتخابش کرده بودند- با دویست نفر قزاق به سفارت روس رفت تا شاه جدید -احمد میرزای خردسال- را از سفارتخانه به سلطنت آباد ببرد. نه سال پس از آن در روسیه انقلاب بلشویکی رخ داد و لنین در اعلامیه‌ای سیاست استعماری و امپریالیستی تزارهای روس را محکوم کرد. بلافاصله پس از آن در اول امرداد ۱۲۹۷ صمصام‌السلطنه صدراعظم ایران اعلامیه‌ای صادر کرد و در آن با تاکید بر این که قراردادهای ایران و روس طی صد سال گذشته به زور بسته شده و استانهایی از ایران توسط روسها اشغال شده، همه‌ی این قراردادها را فسخ شده دانست.

MEETING OF THE FIRST OTTOMAN PARLIAMENT, CONSTANTINOPLE, MARCH, 1877

اولین نشست مجلس عثمانی

اول امرداد ماه در سطح جهانی با تاسیس نهادهای سیاسی تازه یا فروپاشی شان مصادف بوده است. در

۶۹۸ شوالیه‌های معبدی ناوگان دودمان آیدین در جزیره‌ی خیوس را به سختی شکست دادند و پایگاه خود در

این جزیره را بنیان نهادند. در ۱۳۰۰ حزب کمونیست چین تاسیس شد و در ۱۳۰۸ دولت فاشیست ایتالیا استفاده

از نامها و کلیدواژه‌های غیربومی و غیرایتالیایی را ممنوع کرد.

اردوگاه ترلینکا

در ۱۳۱۵ حزب متحد سوسیالیستی کاتالونیا با پیوستن سوسیالیستها به کمونیستها در اسپانیا شکل گرفت و در ۱۳۲۱ اردوگاه مرگ تربلینکا توسط آلمان نازی تاسیس شد. ده سال بعد در ۱۳۳۱ افسران آزاد در مصر کودتا کردند و ملک فاروق را از قدرت کنار زدند. در ۱۳۴۰ هم جنبش ساندینیستا در نیکاراگوآ تاسیس شد و در ۱۳۴۹ قابوس بن سعید با دستگیری و عزل پدرش سعید بن تیمور به امیری عمان رسید. در چنین روزی به سال ۱۳۵۳ دولت نظامی یونان فرو پاشید، در ۱۳۷۱ ابخازیا از گرجستان استقلال یافت، و در ۱۳۹۵ دو بمب در جریان راهپیمایی شیعیان کابل منفجر شد و هشتاد تن از حاضران که بیشترشان هزاره‌ای بودند کشته و ۲۶۰ تن زخمی شدند.

در زمینه‌های فرهنگی و اقتصادی هم تاسیس نهادهایی را در این روز داشته‌ایم. در ۱۳۰۶ اولین برنامه‌ی شرکت خبرپراکنی هند در بمبئی پخش شد و در ۱۳۳۱ جامعه‌ی ذغال سنگ و فولاد اروپا شکل گرفت. این نخستین بار بود که فرانسه و آلمان شالوده‌ی اقتصادی خود را با هم گره می‌زدند و این نخستی گام در جهت تشکیل اتحادیه‌ی اروپا بود.

اول امرداد در ضمن با اختراعاتها و نوآوریهای هم مصادف بوده است. در ۱۲۰۸ ویلیام آستین برت در آمریکا حق اختراع دستگاهی به نام تیپوگرافر را ثبت کرد که نیای دستگاه تایپ بعدی است، در ۱۲۸۲ شرکت فورد اولین خودروی خود را فروخت و در ۱۳۰۴ شرکت سینمایی فاکس حق استفاده از دستگاهی را خرید که می‌توانست روی فیلم صداگذاری کند. این مقدمه‌ی ساخت فیلمهای گویا بود.

ویلیام آستین برت و تیپوگرافر

مهمترین زاده شده‌ی این روز در دوران معاصر هایله سلاسی (۱۲۷۱) است. امیر نوح بن منصور سامانی

(۳۷۶) و محمد ظاهر شاه افغان (۱۳۸۶) هم در این روز در گذشته‌اند.

سکه‌ی نوح بن منصور سامانی